

ปัญหาทางกฎหมายของการปรับเป็นพินัยตาม

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565¹

ชัชชน ขาวดี²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายของการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา ความหมาย แนวคิด ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการเป็นพินัย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ในอดีตประเทศไทยกำหนดให้โทษปรับเป็นโทษประการหนึ่งของโทษทางอาญาตามมาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้นเมื่อเป็นโทษทางอาญาแล้วบุคคลใดที่กระทำความผิดทางอาญาก็จะต้องถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและได้รับโทษทางอาญาที่จะมีประวัติอาชญากรรมติดตัวส่งผลให้เป็นบุคคลที่ประวัติต่างพร้อย มีประวัติที่ไม่ใสสะอาดทำให้ไม่สามารถจะกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขในสังคมเพราะไม่มีบุคคลใดที่จะให้โอกาสแก่บุคคลที่มีประวัติอาชญากรรมติดตัวและอาจกล่าวได้ว่าการลงโทษทางอาญาข้างต้นนั้นเป็นการตีตราบุคคลที่กระทำความผิดทางอาญาให้มีตราบาปติดตัวไม่สามารถหลุดพ้นจากการติดรากล่าวได้ และการที่ประเทศไทยได้มีการกำหนดให้โทษปรับเป็นโทษทางอาญาจึงทำให้ประเทศไทยประสบกับปัญหากฎหมายอาญาเพื่อ ซึ่งปัญหากฎหมายอาญาเพื่อก็ได้ก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจโดยบุคคลที่ไม่มีความสามารถทางเศรษฐกิจที่เพียงพอก็อาจจะถูกกักขังแทนค่าปรับซึ่งเป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในความเป็นมนุษย์อย่างมาก แต่หากบุคคลดังกล่าวมีความสามารถทางเศรษฐกิจที่เพียงพอก็จะสามารถชำระค่าปรับและกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขในสังคมได้ดังเดิม ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าเป็นการก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมตามมา

ดังนั้นประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมายใหม่ให้เกิดขึ้นเพื่อลดการตีตราของบุคคลหรือไม่ต้องทำให้บุคคลใดจะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งคือเรื่องโทษปรับที่มีให้ถือว่าเป็นโทษทางอาญาอีกต่อไปซึ่งก็คือตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็น

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายของการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์รัด เล้งวิทยา และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนิยผล และรองศาสตราจารย์จุฑพร วงศ์ทองสรรค์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พินัย พ.ศ.2565 และเมื่อไม่เป็นโทษทางอาญาแล้วหากมีบุคคลใดกระทำการใดอันกฎหมายบัญญัติให้มีโทษปรับเป็นการชำระค่าปรับเป็นพินัยก็จะถือว่าเป็นเพียงการปรับเป็นพินัยเท่านั้นโดยไม่ให้ถือว่าเป็นโทษทางอาญาและไม่ต้องถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและไม่ส่งผลให้มีประวัติอาชญากรรมติดตัวอีกต่อไปและหากบุคคลใดไม่มีความสามารถทางเศรษฐกิจที่เพียงพอก็อาจขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้โดยไม่มีการกักขังแทนค่าปรับดังเช่นเดิมที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นการลดการติดราชของบุคคลที่กระทำความผิดและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศไทยจะได้ดำเนินการให้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ออกมาใช้บังคับและเมื่อได้ทำการศึกษาปัญหาทางกฎหมายของการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565 พบว่ายังมีปัญหาในเรื่องความชัดเจนที่ไม่เพียงพอ ไม่ครอบคลุมถึงปัญหาอย่างครบถ้วนอยู่หลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้

ประการแรกคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลจะกำหนดค่าปรับเป็นพินัยเพื่อให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยนั้นชำระค่าปรับเป็นพินัยเกินกว่าผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัยได้หรือไม่ ซึ่งตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565 ได้บัญญัติไว้ว่า ผู้ใดกระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยตามจำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนดตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินจำนวนสูงสุดที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น แต่ในบางกรณีผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางพินัยที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัยนั้นมีมูลค่าที่สูงเกินกว่าที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยได้บัญญัติเอาไว้ ซึ่งมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565 ได้บัญญัติว่า ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้ (3) ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย โดยมาตรา 9 (3) ก็มีได้บัญญัติเอาไว้อย่างชัดเจนให้เป็นข้อยกเว้นจากบทบัญญัติแห่งมาตรา 7 ว่าในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยแม้จะมีการให้คำนึงพิจารณาถึงเรื่องของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัยไว้ก็จริง แต่ก็ไม่ได้มีการบัญญัติให้ครอบคลุมถึงผลประโยชน์ทั้งหมดจากการกระทำความผิดทางพินัยเพราะในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยนั้นให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยได้จำนวนสูงที่สุดไม่เกินกว่าที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นได้บัญญัติเอาไว้ แต่ผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางพินัยนั้นอาจจะมากกว่าการที่ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ ซึ่งส่งผลให้บุคคลผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นที่จะได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดทาง

พินัยนั้นไม่เกรงกลัวต่อบทบัญญัติของกฎหมายในการปรับเป็นพินัยและกล้าที่กระทำความผิดทางพินัยต่อไป

ประการที่สอง กรณีการส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยทางไปรษณีย์ลงทะเลเบียนตอบรับที่ให้อธิบายทราบคำสั่งในระยะเวลาสิบห้าวันนั้นเป็นระยะเวลาที่เพียงพอหรือไม่ โดยตามมาตรา 20 ที่บัญญัติไว้ว่า เมื่อดำเนินการตามมาตรา 19 แล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพยานหลักฐานเพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและส่งคำสั่งให้ผู้นั้นทราบทางไปรษณีย์ลงทะเลเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ และให้อธิบายผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ ซึ่งระยะเวลาเพียงสิบห้าวันนั้นยังไม่เป็นเวลาเพียงพอที่จะได้รับทราบถึงคำสั่งปรับเป็นพินัยเพราะอาจจะมีบางกรณีไม่มีผู้รับซึ่งก็จะเป็นการตีความกลับไปยังผู้ส่ง หรือกรณีบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดทางพินัยนั้นได้รับหมายคำสั่งปรับเป็นพินัยแล้วแต่มิได้ให้ความสนใจถึงคำสั่งที่ส่งมาทางไปรษณีย์ลงทะเลเบียนตอบรับโดยเป็นการเพิกเฉยต่อคำสั่งปรับเป็นพินัย จึงก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาเพราะอาจจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหานั้นเสียสิทธิที่จะรู้ว่าตนนั้นถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดทางพินัยแล้วและไม่มีสิทธิที่จะชำระค่าปรับเป็นพินัยได้ในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้กำหนดเอาไว้และต้องถูกดำเนินการฟ้องร้องเป็นคดีต่อไปตามมาตรา 23 ที่บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา 20 ปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐานและส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติความผิดทางพินัยได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลได้เอง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการฟ้องคดีโดยไม่ต้องส่งให้พนักงานอัยการ

ประการที่สาม กรณีที่ผู้ต้องคำพิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยแต่ไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดโดยไม่มีทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องใด ๆ ให้ยึดหรืออายัดและไม่ยอมชำระค่าปรับเป็นพินัย ศาลจะมีวิธีการหรือมาตรการอื่นใดที่จะมาใช้บังคับแก่บุคคลประเภทดังกล่าวให้สามารถชำระค่าปรับเป็นพินัยหรือกระทำการใดเพื่อเป็นการชดเชยหรือทดแทนการชำระค่าปรับเป็นพินัยได้หรือไม่ ซึ่งตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565 ได้บัญญัติว่า ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัย ไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในเวลาที่ศาลกำหนด ให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัย แต่หากผู้กระทำความผิดทางพินัยไม่มีทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินให้ยึดหรืออายัดและบุคคลผู้กระทำความผิดทางพินัยที่ยังคงเพิกเฉยต่อการที่จะต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยจะทำให้ไม่มีการชำระค่าปรับเป็นพินัยกัน

เกิดขึ้นและรัฐก็จะไม่ได้เงินจากการชำระค่าปรับเป็นพินัยเข้าสู่รัฐหรือให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยกระทำการใดเป็นการชดเชยหรือทดแทนการชำระค่าปรับเป็นพินัย จึงส่งผลให้ศาลไม่มีวิธีการหรือมาตรการตามที่บทบัญญัติแห่งมาตรา 30 บัญญัติเอาไว้บังคับแก่บุคคลผู้กระทำความผิดทางพินัยให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยได้ ซึ่งมาตรา 30 ก็มีได้บัญญัติให้มีมาตรการอื่นใด ๆ ให้มารองรับแก่กรณีดังกล่าวว่าศาลจะต้องทำอย่างไรต่อไปหากบุคคลผู้กระทำความผิดทางพินัยนั้นไม่มีทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินให้ยึดหรืออายัด และยังคงเพิกเฉยต่อการที่จะต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยอยู่เช่นนั้น

ประการที่สี่ กรณีผู้กระทำความผิดทางพินัยจะสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นในปัญหาข้อเท็จจริงและการใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยได้หรือไม่ เพราะตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565 มาตรา 32 วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติไว้ว่า ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลในปัญหาข้อเท็จจริงและจำนวนค่าปรับเป็นพินัย ซึ่งในบางกรณีไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริงหรือการกำหนดจำนวนค่าปรับเป็นพินัยย่อมส่งผลต่อคดีของผู้กระทำความผิดทางพินัยได้ว่าจะต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยหรือไม่หรือต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยในจำนวนเท่าใด และในกรณีของจำนวนค่าปรับเป็นพินัยนั้นในบางครั้งย่อมมีจำนวนมูลค่าที่สูงมากหากต้องถูกห้ามมิให้อุทธรณ์ขึ้นไปยังศาลในระดับที่สูงกว่าเพื่อใช้ดุลพินิจในการพิจารณาจำนวนค่าปรับเป็นพินัยใหม่ย่อมก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่บุคคลผู้กระทำความผิดทางพินัยเพราะย่อมจะไม่ได้รับการพิจารณาอีกครั้งในจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่สูงและจะต้องทำการชำระค่าปรับเป็นพินัยตามจำนวนที่ศาลชั้นต้นซึ่งได้ทำการพิพากษาเพียงศาลเดียวเท่านั้นอีกด้วย

ดังนั้นแล้วเพื่อให้การปรับเป็นพินัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมและก่อให้เกิดความเป็นธรรมกับบุคคลผู้กระทำความผิดทางพินัยมากที่สุด ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยให้เกินกว่าผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย ผู้ศึกษาเห็นว่า การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยควรมีการกำหนดให้เกินกว่าผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับมาจากการกระทำความผิดทางพินัยมิฉะนั้นแล้วจะทำให้บุคคลไม่เกิดความเกรงกลัวต่อบทบัญญัติของกฎหมายและกล้าที่จะกระทำความผิดต่อไปเพราะผลประโยชน์ที่ได้รับมานั้นมีมูลค่าที่สูงกว่าค่าปรับเป็นพินัยที่จะต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

เดิม ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565 มาตรา 9 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(1)ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนหรือสังคมจากการกระทำความผิดทางพินัย และพฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวกับสภาพความผิดทางพินัย

(2)ความรู้ผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางพินัย

(3)ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย

(4)สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดทางพินัย”

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมเป็น มาตรา 9 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(1)ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนหรือสังคมจากการกระทำความผิดทางพินัย และพฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวกับสภาพความผิดทางพินัย

(2)ความรู้ผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางพินัย

(3)ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย โดยให้ปรับตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ทั้งหมดที่จะได้รับจากการกระทำความผิดทางพินัย ทั้งนี้แม้จะเกินกว่าที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยได้บัญญัติเอาไว้ก็ให้สามารถปรับเกินกว่านั้นได้

(4)สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดทางพินัย”

2.ปัญหาการส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับในระยะเวลาที่ไม่เพียงพอ ผู้ศึกษาเห็นว่า ระยะเวลาของการส่งคำสั่งปรับเป็นพินัยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับที่มีระยะเวลาเพียงสิบห้าวันนั้นยังไม่มีพอต่อการทราบและปฏิบัติตามต่อคำสั่งดังกล่าว จึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

เดิม ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565 มาตรา 20 บัญญัติว่า “เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๕ แล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพยานหลักฐานเพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและส่งคำสั่งให้ผู้นั้นทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ”

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมเป็น มาตรา 20 วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อไม่สามารถดำเนินการตามหนึ่งได้ ให้ดำเนินการปิดหมายไว้ ณ ภูมิลำเนาของผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางพินัยตามที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบสามสิบวันนับแต่วันปิดหมาย”

3.ปัญหาการที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยต้องคำพิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่มีทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินให้ยึดหรืออายัดและยังเพิกเฉยต่อการชำระค่าปรับเป็นพินัย ผู้ศึกษาเห็นว่า การไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายมารองรับปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดช่องว่างของกฎหมายทำให้ศาลไม่มีมาตรการหรือวิธีการใดมาบังคับใช้แก่ผู้กระทำความผิดทางพินัยที่ยังคงเพิกเฉยต่อการชำระค่าปรับเป็นพินัยอยู่และไม่มีทรัพย์สินให้ยึดหรือสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินให้อายัด จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

เดิม ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565 มาตรา 30 บัญญัติว่า “ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพินัย ไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่ศาลกำหนด ให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัย”

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมเป็น มาตรา 30 วรรคสอง บัญญัติว่า “หากผู้กระทำความผิดทางพินัยไม่มีทรัพย์สินให้ยึดหรือสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินให้อายัดและไม่ยอมชำระค่าปรับเป็นพินัยให้ใช้มาตรการบังคับทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับเป็นพินัยได้”

4.ปัญหาการไม่สามารถอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นในปัญหาข้อเท็จจริงและจำนวนค่าปรับเป็นพินัยได้ ผู้ศึกษาเห็นว่า การที่ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นนั้นเป็นการทำให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยได้รับผลร้ายจากคำพิพากษาของศาลชั้นต้นไปทั้งหมดเพียงศาลชั้นเดียวเท่านั้นโดยไม่ได้รับการบรรเทาผลร้ายจากการพิจารณาอีกครั้งโดยศาลที่เหนือกว่าขึ้นไปได้จึงอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้กระทำความผิดทางพินัยได้ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

เดิม ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565 มาตรา 32 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลในปัญหาข้อเท็จจริงและจำนวนค่าปรับเป็นพินัย”

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมเป็น มาตรา 32 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลในปัญหาข้อเท็จจริงและจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่มีจำนวนไม่เกินกว่าสี่หมื่นบาท”

เอกสารอ้างอิง

โกเมน ภัทรภิรมย์. “โทษปรับ.” วารสารอัยการ 163,4 (2534).

คนันท์ ชัยชนะ. “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการปรับเป็นพินัย.” วารสารกฤษฎีกา 3,4 (2566).

พิชยนต์ นิพาสพงษ์. “โทษปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้ (Day Fine).” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

ไพโรจน์ วายุภาพ. คำอธิบายการปรับเป็นพินัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2565.

อริยพร โพธิโส. “โทษปรับเป็นพินัย : มาตรการใหม่แทนการลงโทษทางอาญา.” วารสารจตุรนิติ 19,3 (2565).